

Deň chovateľov ošípaných v Nitre

Zväz chovateľov ošípaných zorganizoval dňa 02. júna 2017 stretnutie chovateľov ošípaných na podujatí „**Deň chovateľov ošípaných**“, ktorý sa konal už po štvrtý krát v areáli Agrokomplex Nitra. Vychádzajúc z predošlých podujatí aj na tomto stretnutí sme zorganizovali pre chovateľov seminár k aktuálnym témam vo výrobe bravčového mäsa a v zábavnej časti súťaž vo varení bravčového gulášu.

Toto podujatie bolo organizované s podporou MPRV SR.

Spoluorganizátori:

- Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum -Výskumný ústav živočíšnej výroby Nitra
- Plemenárske služby SR, š.p. Bratislava
- SPU Nitra
- agrokomplex NÁRODNÉ VÝSTAVISKO, š.p. Nitra

Chovateľský deň je už tradične zameraný na podporu chovu ošípaných na Slovensku, konzumáciu kvalitného, bezpečného a čerstvého bravčového mäsa a domácich výrobkov z bravčového mäsa. Priebeh celého podujatia moderoval tak ako prvé tri ročníky aj tentoraz Ing. Ján Huba PhD. Pokiaľ v západoslovenskej kolibe prebiehal seminár, na ploche pred pavilónom " Z " sa vo veľkom varili guláše z bravčového mäsa. Okrem bravčového sa mimo súťaž varil guláš z hovädzieho mäsa a jahňací perkelt ktorý varila SPU Nitra.

Program seminára

- Súčasný stav v chove ošípaných na Slovensku
- Nákazová situácia na Slovensku a kontrola dovozu potravín
- Kvalita domáceho mäsa
- Manažment chovu prasníc a odchovu odstavčiat
- Management odstavu ciciakov
- Nové poznatky v chove prasníc
- Poznatky z výroby bravčového mäsa bez antibiotík



Aký bol rok 2016 a aký je v súčasnom období

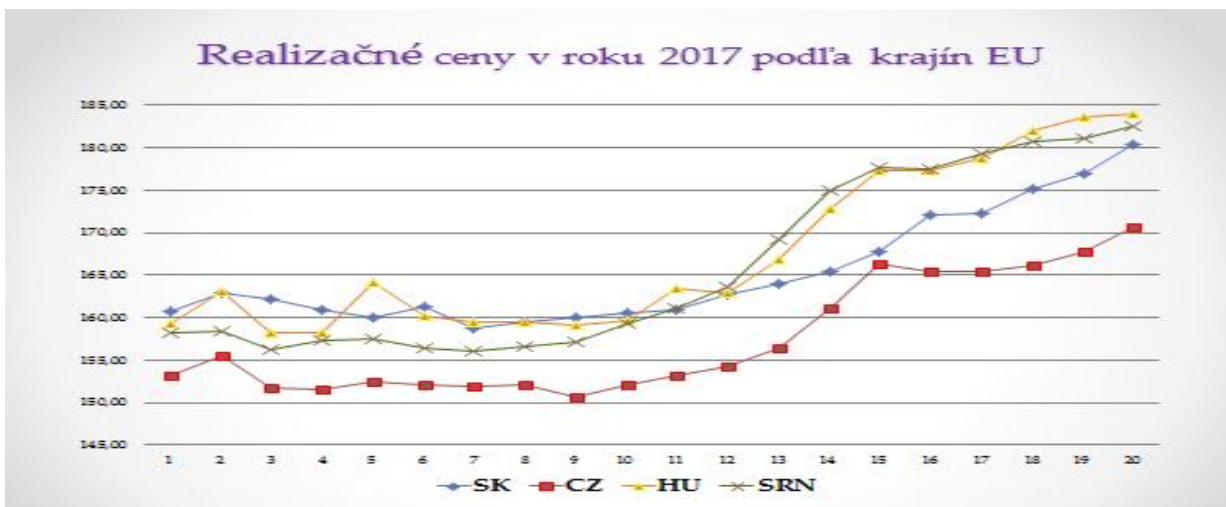
Úvod roka 2016 bol nepriaznivý, dá sa povedať že až katastrofálny, najhorší od vstupu do EU, keď chceme ešte viac dozadu hodnotiť, tak od prechodu na trhovú ekonomiku t.j. od roku 1990.

Dosiahnuté priemerné ceny v rokoch 2009 – máj 2017

2009	- 1,11 €	2013	- 1,35 €,
2010	- 1,12 €,	2014	- 1,22 €,
2011	- 1,21 €,	2015	- 1,10 €,
2012	- 1,35 €,	2016	- 1,12 €,
2017 – I - V.	- 1,28 €		



Dosahované ceny v uvedených krajinách za I – V. 2017



Vyčíslené nižšie tržby po poklese cien z pred embargo

Rok	Predaj v ton.	€/ kg	tržby celkom v €	tržby porovnané s rokom 2013	rozdiel v tržbách v tis.
2013	75 671	1,353	102 414	1,353 €/ kg	0,0
2014	77 556	1,217	94 418	104 933	- 10 515
2015	81 482	1,096	89 332	110 245	- 20 913
2016	81 704	1,124	91 876	110 545	- 18 669
Nižšie tržby oproti roku 2013					- 50 097
Podpora chovu ošípaných z MPRV SR a EU- 800 +3700 + 3200					+ 7 700
Rozdiel v nižších tržbách					- 42 397

Rok	Predaj v ton.	Rok	tržby celkom v €	tržby pri cene 1,25 €	rozdiel v tržbách v tis. €
2014	77 556	1,217	94 418	96 945	- 2 536
2015	81 482	1,096	89 332	101 852	- 12 520
2016	81 704	1,124	91 876	102 130	10 254
					25 310

Vyčíslená strata za roky 2014 – 2016 pri nákladoch 1,25 € / kg výroby

- ❖ Stále pretrvávajú nepriaznivá finančná situácia v chovoch
- ❖ Chovatelia sa nezbavili mnohých záväzkov z predchádzajúcich rokov, tlačia stále pred sebou nepoplatené záväzky
- ❖ Situácia oproti predchádzajúcim rokom je podstatne odlišná – priaznivejšia
- ❖ cena v priemere za 5 mesiacov je 1,28 € / kg živej hmotnosti
- ❖ za prvých 5 mesiacov je cena veľmi priaznivá a predpokladáme, že sa bude ešte posúvať smerom hore
- ❖ momentálna cena je v rozpätí 1,40 – 1,45 € / kg živej hmotnosti

Najbližšie úlohy pre ZCHOS-D

- ❖ Zabezpečiť stabilné podmienky pre chovateľov ošípaných, tak ako bolo prisľúbené na jednaní s p. ministerkou na stretnutí 27.05.2016
- ❖ jednalo sa o skoré vyplatenie AW a zachovanie podpory zo štátnych prostriedkov vyčlenených pre ošípané na programovacie obdobie 2014 – 2020
- ❖ Podieľať sa na pripravovaných systémových podporách v pôdohospodárstve – pre ošípané
- ❖ Zvyšovať úžitkovosť u ošípaných, hlavne tam kde majú ešte stále nízku úžitkovosť
- ❖ Momentálne máme evidovaných v centrálnej evidencii ošípaných celkom - 478 163 ks, prasníc 32 686 ks
- ❖ V roku 2016 sme dosiahli odchov – 25,54 ks prírastok výkrm + predvýkrm 0,621kg
- ❖ Pri zachovaní stabilných podmienok na celé programovacie obdobie, zvýšiť stavy

ošípaných, hlavne stavy prasníc

Starostlivosť o zdravie zvierat

V tomto vystúpení zástupcovia ŠVPS SR poukázali na nákazovú situáciu na Slovensku so zameraním na nebezpečné a veľmi nebezpečné nákazy ošípaných. Slovensko je dlhodobo bez výskytu chorôb povinných hláseniu. V súčasnosti neevidujeme tieto nákazy:

KMO- posledný výskyt v roku 2008, SR uznaná bez výskytu od roku 2011

Aujezského choroba - posledný výskyt v roku 2006, SR uznaná bez výskytu od roku 2007
Brucelóza ošípaných - posledný výskyt v roku 1996

SLAK - Slintačka a krívačka - posledný výskyt 70. roky

AMO – Africký mor ošípaných - na Slovensku nikdy nebol zaznamenaný

AMO v Európe

- Poľsko - **165** prípadov u diviakov
- Litva - **1** ohnisko u domácich ošípaných , **190** prípadov u diviakov
- Lotyšsko - **2** ohniská u domácich ošípaných, **302** prípadov u diviakov
- Estónsko - **311** prípadov u diviakov
- Ukrajina - **65** ohnisk u domácich ošípaných , **5** prípadov u diviakov

Na Slovensku sa v minulom roku vyšetrilo 15 533 a v tomto roku 4 618 vzoriek s negatívnym výsledkom na AMO. Nárazníková oblasť v roku 2017 je cca 30 km od hranice s Ukrajinou. Prijaté sprísnené opatrenia pri presune osôb na hraničných prechodoch a s tým spojené kontroly dovozu potravín, hlavne v okresoch Trebišov, Michalovce, Snina a Sobrance.

Bezpečnosť potravín na úseku mäsa z domácich zvierat

Úradné veterinárne kontroly za r. 2016:

- 661 maloobchodných registrovaných prevádzkarní vykonávajúcich výrobné činnosti,
- Vykonaných bolo 1 562 úradných kontrol,
- Nedostatky boli zistené v 67 prevádzkarniach (10,14%).
- 136 skladov,
- Vykonaných bolo 380 úradných kontrol,
- Nedostatky boli zistené v 14 skladoch (10,29%)

V roku 2016 bolo odobratých:

- 178 vzoriek mäsa domácich kopytníkov;
- 7 vzoriek nevyhovelo (3,93%), čo je zlepšenie oproti roku 2015 o 1,48%.
- 6 vzoriek nevyhovelo senzorickým požiadavkám
- jedna vzorka nevyhovela požiadavkám na označovanie.

Voči týmto onemocneniam sa vykonáva pravidelne monitoring priamo v chovoch.

Podľa programu boli ďalšie prednášky zamerané na nákazovú situáciu v chovoch ošípaných, spôsoby predchádzania ochoreniam, ako aj bezpečnosť potravín na Slovensku. Napriek tomu, že na Slovensku máme nákazovú situáciu dobrú, resp. nevyskytuje sa u nás napríklad Africký mor ošípaných, je potrebné pozorne sledovať situáciu v okolitých krajinách. Ohniská pri Africkom more ošípaných boli zaznamenané na Ukrajine, Poľsku, v Litve (väčšina územia), Lotyšsku (takmer celé územie je infikované) a Estónsku.

Slovensko v minulom roku vyšetrilo viac ako 1 000 vzoriek diviakov, a to či už z ulovených alebo z uhynutých.

Kvalita domáceho mäsa

K tejto téme vystúpila s prednáškou **Ing. Martina Gondeková PhD. z NPPC – VUŽV Nitra**. Vo svojom vystúpení poukázala na dodržiavanie resp. nedodržiavanie kvality mäsa a mäsových výrobkov pri uvádzaní na trh pre spotrebiteľa. Potravinové škandály nepoznajú hranice. Veľmi veľa sa dováža na Slovensko nekvalitných surovín ako aj samotných výrobkov. Potraviny sa uvádzajú na trh pod iným názvom, alebo nezodpovedajú obsahu ktorým je označený. Z nedávnych afér spomenula z roku 2010, kedy bol v krmivách pre ošípané zaznamenaný dioxín, zámena mäsa v Juhoafrickej republike - v mäsových výrobkoch keď oslie mäso, mäso z byvolov a kôz bolo nahradené mäsom bravčovým.

Spotreba mäsa

Spotreba mäsa na obyvateľa sa od roku 1990 znižovala až na súčasnú spotrebu, ktorá je na úrovni 50,2 kg, z toho spotreba bravčového mäsa je približne 33 kg. Domáca výroba pokrýva spotrebu na úrovni 36 % čo je asi 12 kg.

Kde sa vyskytli falšované potraviny



Od 1.4.2015 došlo k zmene v označovaní mäsa na Slovensku

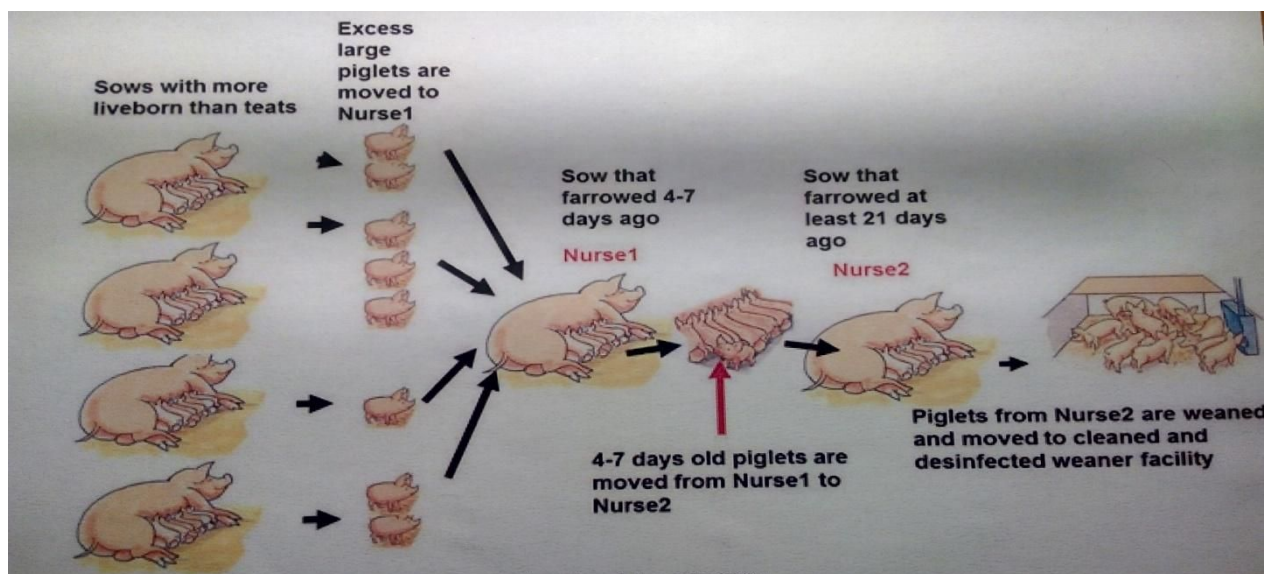
- Povinnosť uvádzať krajinu pôvodu pre čerstvé, chladené a mrazené bravčové mäso, ovčie mäso, kozie mäso a hydinu
- Označovanie hovädzieho mäsa od r. 2000
- Musí byť uvedené:
 - Chované v – krajina pôvodu
 - Zabité v - krajina
 - Rozrábané v – krajina
 - Pôvod – krajina



Management odstavu ciciakov a odchovu odstavčiat – Ing. Petr Tománek - DE HEUS

Zástupca firmy p. Tománek poukázal na rozhodujúce faktory ovplyvňujúce odchov ciciakov a odstavčiat. Veľký vplyv ma aj samotná technológia ustajnenia ciciakov, dostatočná plocha pre ciciaky, vyhrievacie dosky – teplota má dosahovať cca 35 – 36 °C. Voda musí byť temperovaná a zdravotne nezávadná, tlak v napájačke 0,5 l za 1 minútu. Ciciak spotrebuje 10 % vody zo svojej váhy. Ciciak vo váhe 5 kg potrebuje 0,5 l vody na deň. Potrubie po vyskladnení vyčistiť a vydezinfikovať. Krmítka musia byť prispôsobené kategórii, ideálne kruhové. Poukázal na pomer hmotnosti pri narodení a výšky úhynu ciciakov. Pri hmotnosti pod 0,8 kg úhyn dosahuje až 70%, pri hmotnosti 1,2 – 1,5 kg úhyn ciciakov je do 10%. Veľký vplyv na odchov má zdravotný stav prasnice a ciciakov, veková štruktúra prasnice – do 6. vrhu, ďalej ponechať ak sú vrhy kvalitné. Prasnice nesmú byť pretučnené ale ani chudé. Po oprasení nemanipulovať s ciciakmi do 12 hod. po narodení, aby ciciaky sa napili dostatočného množstva mledziva, čo je jeden z najdôležitejších predpokladov dobrého zdravotného stavu ciciakov po narodení. Ideálne je, ak ciciak vypije 400 – 500 ml mledziva za 12 hodín.

Dánsky systém tvorby náhradnej matky vo veľkochovoch





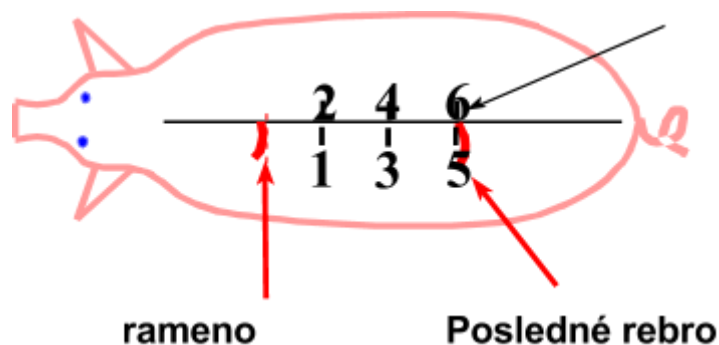
Nové poznatky v chove prasníc - Marek Bředowski

Poľská firma EKOPLON predstavila svoje produkty a poukázala na niektoré praktické poznatky vo výžive prasníc. Konkrétne na meraní hrúbky slaniny prasníc na príklade na farme PAVEX s.r.o. v Topoľovke.

Optimalizácia výživy prasníc:

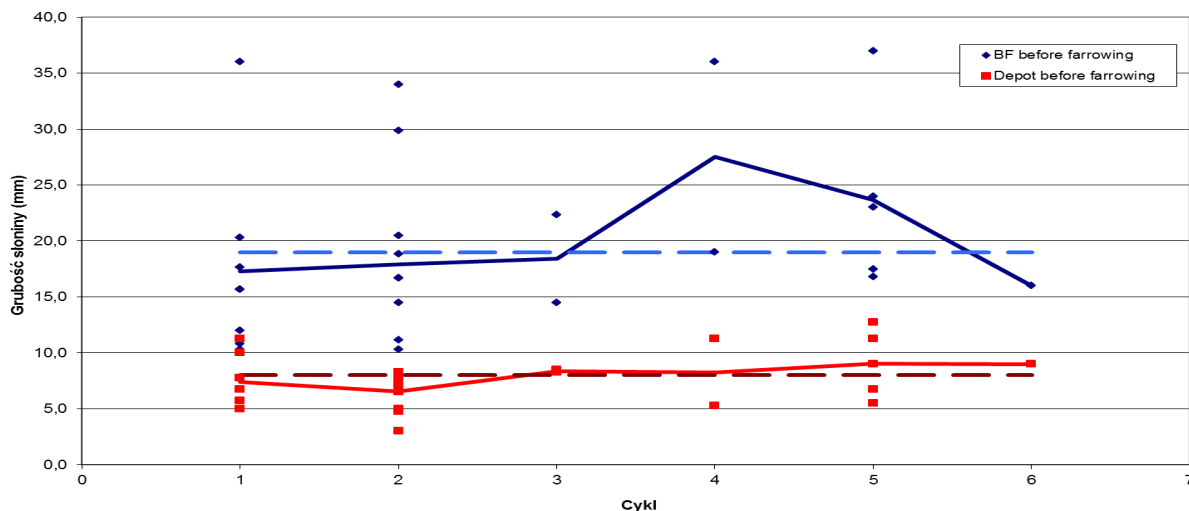
- Optimálne parametre krmiva pre prasnice
- Vhodný plán výživy prasníc
- **Zlepšenie energetickej rezervy – to je vhodná hrúbka slaniny:**
- Lepšie vyrovnanie prasníc
- Lepšie výsledky pri pripúšťaní
- Jednoduchšie riadenie stáda (menej práce)
- Väčšie ciciaky
- Vyrovnané ciciaky

Objektívne – meranie hrúbky slaniny



Meranie hrúbky slaniny :

- Dovoľuje objektívne hodnotiť kondíciu prasnice
- Ovplyvňuje správnosť posúdenia zo strany BCS



Pavex – produkčné výsledky v šeobecne

Index prasníc	2,36
Počet živo narodených ciciakov na prasnicu/vrh (ks)	13,5
Priemerná hmotnosť pri narodení (kg)	1,34
Počet odstavčiat na prasnicu/vrh (ks)	12,08
Priemerná hmotnosť pri odstave (kg)	7,0
Vstup prasníc do ruje po odstave (%)	96

Záver

Meranie slaniny – veľmi dobrý nástroj ku riadeniu stáda

Má vplyv na :

- Zlepšenie produkčných výsledkov
- Viac odstavčiat a väčšie odstavčatá
- Optimalizácia výživy prasníc
- Optimálne zloženie krmiva
- Plán výživy prasníc
- Ekonomický efekt farmy
- Obzvlášť doporučené pre farmy s vysokou produkciou

Vyhodnotenie varenia kotlíkového guláša

Kategória : kvalita guláša

1. Miesto NPPC – VUŽV NITRA



Kategória : prezentácia a komentár

1. miesto Chovmat F.U., s.r.o. Rastislavice



Kategória : vhodný nápoj
1. miesto *Plemenárske služby SR š.p. Bratislava*



Víťazi jednotlivých kategórií



*Absolútnym víťazom vo varení guláša sa stalo družstvo
Chovmat F.U., s.r.o. Rastislavice*

